

věšení tiskopisu strpěli, aniž se o přípustnosti vyvěšení s hlediska Šu 24 resp. 23 tisk. zák. informovali, pokud se týče vůbec jí dbali. Jest na snadě, že když ani ten, ani onen tiskopisu vyvěšením nerozšiřovali, přímé pachatelství jich vůbec nemůže přijíti v úvahu. Činnost jejich obmezila se pouze na to, že vyvěšení samo, pokud se týče potrvání stavu, jím zahájeného, nezabránili. Než nezabránění to mohlo by přijíti v úvahu jen za podmínek §§ů 5, 239 tr. zák., ježto trestní zákon deliktu obdobného Šu 212 tr. zák. v příčině přečinů a přestupků nezná (§ 307 tr. zák.). I když ovšem spoluvina jest zásadně možnou i při deliktech kulposních, tedy zásadně vyloučena jest kulposní spoluvina. Odsouzení dle Šu 5 tr. zák., §§ů 23, 24 tisk. zák. mohlo by nastati jen tehdy, kdyby tito obžalovaní zapůjčením místností neb opomenutím zákazu spáchání těchto deliktů z úmyslu byli nadržovali, po případě k bezpečnému vykonání přispěli. Ježto však rozsudek ohledně nich nic podobného nezjišťuje, nýbrž stojí výslovně na stanovisku, že protizákonné rozšiřování tiskopisu jen z nedbalosti dopustili, jest jich odsouzení i pro spoluvinu po zákonu vyloučeno. Byť i vada ta ohledně obžalovaného P-a nebyla stížností vytýkána, sluší hleděti k ní dle Šu 290 tr. ř. z moci úřední.

Čís. 1474.

Předpisu Šu 36 (3) zákona na ochranu republiky, jest použití na všechny zločiny a přečiny, pokud nebyly uvedeny v odstavcích předchozích, spáchané před vejitím zákona v platnost, bez ohledu na to, v jakém období se řízení o nich v prvé stolici nalézalo. Zásada čl. II. uv. zák. k tr. ř. platí pro celý obor trestního řízení.

Výrok o nepřislušnosti (§ 261 tr. ř.) lze učiniti jen tehda, má-li nalézací soud za to, že skutečnosti sluší hmotně právně kvalifikovati odchýlně od obžaloby za zločin nebo přečin, přikázaný porotě. Ve všech jiných případech dochází k platnosti zásada Šu 219 tr. ř. o neodporovatelnosti příslušnosti soudu. Výrok podle Šu 261 tr. ř. nesmí se státi pouze na základě přečteného obžalovacího spisu.

(Rozh. ze dne 31. ledna 1924, Kr II 470/23.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku zemského trestního soudu v Brně ze dne 7. září 1923, jímž se zemský trestní soud v Brně podle Šu 261 tr. ř. prohlásil nepřislušným k projednání obžaloby podané na Vladislava B-a a Josefa S-a pro přečin dle Šu 305 tr. zák., na Josefa S-a též dle §§ů 5, 7, 239 tr. zák., zrušil napadený rozsudek a nalézacímu soudu uložil, by předsevzal přeličení a vynesl rozsudek.

Důvody:

Neprávem dovolává se napadený rozsudek na odůvodnění výroku o příslušnosti soudu porotního dle čl. VI. A. uvoz. zák. k trestnímu řádu

okolnosti, že § 36 (3) zák. na ochranu republiky mluví výslovně o zločinech a přečinech »podle t o h o t o zákona«, dovozuje z toho, že předpis ten nemůže mítí místa při obžalobě, znějící na přečin dle §u 305 tr. zák., a odůvodňující kvalifikaci tu poukazem, že vzhledem k zásadnímu předpisu čl. IX. uvoz. zák. k trestnímu zákoníku nelze skutek zažalovaný, spáchaný před vejitím zákona na ochranu republiky v platnost, kvalifikovati jako zločin dle §u 16 (2) tohoto zákona, nýbrž nutno podřaditi jej mírnějšímu předpisu §u 305 tr. zák. Čl. IX. cit. uvozovacího zákona k trestnímu zákonu vyslovuje pro obor hmotného trestního práva všeobecně platnou zásadu, že nových trestních zákonů užití se má i co se týče vyšetřování již počatých a všech činů trestných, jichž se někdo přede dnem vejiti nového zákona v platnost dopustil, toliko potud, pokud se podle tohoto zákona trestního n e m á j e d n a t i o nich přísněji, nežli podle práva předchozího. Tím není však řečeno, že by čin takový, vykazuje-li veškeré zákonné znaky trestního činu dle zákona nového, nebyl trestným činem »podle tohoto zákona« (§ 36 (3) zák. na ochranu republiky); tím řečeno jest jen, že se na čin tento n e m á u ž í t i zákona nového, že se nemá j e d n a t i o n ě m přísněji, nežli podle zákona starého. Nemá se tedy, kvalifikuje-li zákon starý skutek za přestupek nebo přečin, p o u ž í t i n a ň předpisu nového, kvalifikuje-li zákon též skutek za přečin nebo zločin; nemá se, ohrožuje-li nový zákon skutek trestem těžším než starý, nebo spojuje-li s odsouzením právní následky, jež s ním dle zákona, za něhož byl skutek spáchan, spojeny nebyly, j e d n a t i o n ě m dle těchto přísnějších, nýbrž dle mírnějších předpisů dřívějšího zákona. Jelikož je nesporno, že skutek zažalovaný vykazuje veškeré zákonné znaky zločinu dle §u 16 (2) zákona na ochranu republiky, jest to trestný čin »podle tohoto zákona«, byť ve spise obžalovacím pojmenován byl vzhledem k předpisu čl. IX. uvoz. zákona přečinem dle §u 305 tr. zák. a navrženo, by s pachatelem dle tohoto §u bylo dále naloženo. Že neudržitelným a s povinností soudu nalézacího, neodvisle od právního názoru obžalobcova samostatně kvalifikovati zažalovaný skutek po stránce hmotněprávní, zřejmě nesrovnatelným jest názor důvodů, dle něhož »rozhodným zde jest, pod jaký zákon čin v o b ž a l o b ě byl subsumován«, netřeba vzhledem k zásadním předpisům §§ 262, 267 tr. ř. blíže dovozovati. Neméně nesprávným jest však další podružný důvod v rozsudku pro rozhodnutí soudu uvedený, že nelze zpětnou příslušnost, stanovenou v §u 36 (1) zák. na ochranu republiky výhradně pro činy, příkázané státnímu soudu, beze všeho generalisovati a že čl. II. uvoz. zákona k trest. řádu upravuje výslovně jen poměr k d o s a v a d n í m zákonům o trestním řízení. Předpis čl. II. uvoz. zákona k trestnímu řádu ovšem mluví expressis verbis, — jak nese to sebou jeho vztah ke konkrétnímu zákonu, nově do života uváděnému, — přirozeně jen o tomto zákonu, což však nevylučuje, jak nasvědčuje tomu stejná úprava čl. IX. uvoz. zákona k trestnímu zákonu, že by předpis ten, předeslaný zákonu, upravujícímu celý obor trestního procesu, nevyslovoval zásadu všeobecně platnou také tam, kde trestní řád v trestních zákonech pro potřebu jich provádění jednotlivými procesuálními předpisy jest doplňován nebo modifikován. A že tomu tak jest, plyne, jak jednomyslně

uznává nauka i praxe (viz Storch, řízení trestní I., str. 125 a cit. tam literaturu: Lohsing, Strafprozessordnung, pozn. k čl. II.—V. uvoz. zák.), z povahy předpisů zákonů procesuálních jako zákonů naprosto závazných, jež nese s sebou, že od doby, kdy nový zákon procesní vešel v platnost, nemohou trestní soudy pro své řízení jiného zákona užívatí. Ježto pak jde o zásadu, plynoucí z povahy předpisů procesních, musila by zásada ta mítí platnost i kdyby v čl. II. uvoz. zákona, ať již všeobecně nebo jen vzhledem k trestnímu řádu, jím do života uváděnému, vůbec ani nebyla vyslovena, právě tak jako nevyvrací její všeobecnou platnost okolnost, že některé zákony uznaly, — z důvodů jakýchkoli, — za vhodné, zásadu tu pro svůj obor buďto bezvýhradně, nebo s různými obmezeními, zvláště ještě vytknouti. Zpětné toto působení procesních zákonů jest jen zdánlivou odchylkou od pravidla, že zákony neúčinkují nazpět, jak velmi přesvědčivě dovozuje Storch na místě výše citovaném. A jestliže právě mnohé z těchto nových zákonů, jak činí to ostatně již sám uvozovací zákon k trestnímu řádu v čl. III.—V., tuto všeobecnou zásadu pro svůj obor v leckterých směrech zvláštními předpisy omezují, děje se tak dílem z důvodů praktické potřeby, dílem z důvodu slušnosti, byly-li dřívější předpisy pro obžalovaného co do lhůt, přípustnosti opravných prostředků a pod. příznivější. Že takovéto předpisy sluší vykládati restriktivně, plyne již z jejich povahy jako výjimek z všeobecného pravidla. K takovým výjimkám čítati jest též předpis Šu 36 (1) zákona na ochranu republiky, pokud omezuje příslušnost státního soudu na činy před účinností zákona spáchané, pokud obžaloba nenabyla ještě právní moci. Předpis třetího odstavce, o němž tuto jde, zrušuje předpis článku VI. A) uvozovacího zákona k tr. ř. a Šu 14 tr. ř. o příslušnosti soudů porotních v příčině zločinů a přečinů podle onoho zákona (pokud nejsou uvedeny v předchozích odstavcích) bez všelikého omezení, a jest ho proto použití na všechny tyto delikty, i před vejitím zákona na ochranu republiky v platnost spáchané, bez ohledu na to, v jakém období se řízení o nich v první stolici nalézalo. K tomu budiž podotknuto, že se odvod zmateční stížnosti neprávem dovolává *favoris defensionis*, poněvadž tento nemůže přijíti v úvahu, uznal-li zákonodárce, že dosavadní předpis o nepřislušnosti nezaručuje více úspěšné provádění trestního řízení, o němž jde, a pachatel činu, dle obojího zákona trestným uznaného, nemá nároku, by těžil snad z menší způsobilosti soudu, jenž v době spáchání k rozhodování o skutku byl povolán. A jelikož, jak shora dovozeno, i schvalování vražedného atentátu na ministra Dra Rašína v časopise »Prapor« jest trestným činem dle Šu 16 zák. na ochranu republiky i když naň, vzhledem k době spáchání, vůči dřívějšímu Šu 305 tr. zák. nelze užití přísnějších předpisů uvedeného zákona, nesměl se soud sborový první stolice vzhledem k předpisu Šu 36 (3) zákona na ochranu republiky dle Šu 261 tr. ř. prohlásiti nepřislušným.

Než i po stránce formální jeví se postup soudu nalézacího naprosto nesprávným. Vrchní soud zemský, rozhoduje o námitkách obžalovaných proti spisu obžalovacímu, zabýval se vzhledem k obsahu námitek výhradně řešením právní otázky, zda a pokud platí předpis Šu 36 (3) zákona na ochranu republiky co do příslušnosti také pro trestné činy

rázu tam označeného, byly-li spáchány před vejitím zákona na ochranu republiky v platnost. Právní otázku tu vyřešil ve smyslu spisu obžalovacího. Soud nalézací dle protokolu o hlavním přeličení neprováděl vůbec žádného jednání ve věci samé. K návrhu obhajoby bezprostředně po přečtení spisu obžalovacího omezil se soud nalézací, slyšev státního zástupce o návrhu, toliko na řešení právní otázky, vrchním soudem zemským o námitkách obžalovaných již rozhodnuté, a rozřešiv ji opáčně než vrchní zemský soud, prohlásil se na tomto základě nepřislušným. Nejen zařadění Šu 261 tr. ř. do hlavy XVIII. o hlavním přeličení a to do odstavce sedmého o r o z s u d k u sborového soudu, spočívajícím dle §§ 257, 258 tr. ř. na provedeném a skončeném hlavním přeličení, pak výslovný poukaz na okolnosti v hlavním přeličení na jevo vyšlé (Mitterbacher 1882, str. 396—397), a to týmiž slovy, jak činí to následující § 262 tr. ř., jenž nepochybně předpokládá provedené hlavní přeličení, ale zejména úvaha, že na základě pouhého přečtení obžalovacího spisu nelze již předem vědět, zda skutkový stav pro kvalifikaci činu rozhodný nedozná za přeličení změn, které by dle žaloby snad v úvahu přicházející příslušnost poroty vyloučily, nasvědčují tomu, že rozsudek dle Šu 261 tr. zák. nesmí být vynesena pouze na základě spisu obžalovacího, nýbrž že přeličení musí být provedeno alespoň tak dalece, by se soud nalézací mohl bezpečně prohlásit nepřislušným. Mluví-li § 261 tr. ř. o tom, že výrok o nepřislušnosti vynesena být může i tehda, má-li soud za to, že skutečnosti, na nichž spočívá obžaloba »samy o sobě« zakládají zločin, náležející před porotu, lze tomu rozumět jen tak, že i když skutečnosti ty za přeličení změny nedoznaly, není takový výrok soudu vyloučen, nikoli však, že by směl být vynesena již i v období, jak stalo se to v tomto případě. Vždyť ani v tomto případě nebyla vyloučena možnost, že obžalovaný upustí od své obhajoby v přípravném řízení a prokáží, že se článek, pocházející od jiného autora, dostal do listu jen jich nedopatřením. Tento, alespoň in abstracto možný výsledek nesměl soud svým ukvapeným výrokem předstihnouti. Rozsudek, vyslovující dle Šu 261 tr. ř. nepřislušnost soudu sborového, byl však v tomto případě vůbec nepřipustným a jest nesprávným, protože zde o případ Šu 261 tr. ř. vůbec ani nejde. Trestní řád vyslovuje v Šu 219, že, jakmile obviněný právoplatně dán byl v obžalovanost, musí se soud, dle spisu obžalovacího, po případě podle rozhodnutí o námitkách k rozsouzení věci samé povolaný, pokládati příslušným, a nesmí svou příslušnost ani sám bráti na přetřes, aniž smí stranami brána být v odpor. Z této zásady připouští zákon jedinou výjimku v případě Šu 261 tr. ř., když totiž soud nalézací má za to, že skutky, na kterýchž se obžaloba zakládá, jsou zločinem nebo přečinem, před porotu příslušejícím. Výjimka ta má, jak jasně vychází na jevo z materialii k tr. řádu příčinu v tom, že soudu nalézacímu má být zachována úplná volnost, rozhodovati samostatně o otázce kvalifikace činu. Ve spojení s tím a z téže úvahy byla též otázka kvalifikace zažalovaného skutku žalobcem dle Šu 213 čís. 1—4 z oboru přezkoumání obžaloby soudem, rozhodujícím o námitkách proti obžalobě, vyloučena a bylo by přípustno, by se vrchní zemský soud při rozhodování o námitkách zabýval otázkou tou jen potud, pokud jest nutným předpokladem rozhodnutí dle Šu 212 resp. 213

čís. 1, 3, 4. Z toho jakož i z doslovu Šu 261, jenž klade důraz na právní hodnocení skutku a trestu, položené obžalobě za základ, pak ze zřejmé vnitřní souvislosti Šu 261 a §§ů 262, 267 tr. ř. nepochybně vyplývá, že zákon v Šu 261 tr. ř. připouští, pokud se týče předpisuje výrok o nepřislušnosti jen tehda, má-li soud nalézací za to, že skutečnosti ty hmotněprávně kvalifikovati sluší odchýlně od obžaloby, jako zločin nebo přečin porotě přikázány. Ve všech jiných případech dochází tedy k platnosti zásada Šu 219 tr. ř. o neodporovatelnosti příslušnosti soudu, jenž byl ve spise obžalovacím nebo v rozhodnutí o námitkách označen jako příslušný. V tomto případě jak obžaloba, tak rozhodnutí vrchního zemského soudu o námitkách, tak konečně též rozsudek soudu sborového, před nímž hlavní přelíčení bylo zahájeno, jsou za jedno v názoru, že skutek, o nějž jde, kvalifikovati sluší za přečin dle Šu 305 tr. zák., tiskem spáchaný. Nešlo tedy vůbec o odchýlnou hmotněprávní kvalifikaci činu, jediné spornou by byla čistě procesní otázka, zda nová úprava příslušnosti §em 36 zákona na ochranu republiky má místo i při činech před vejitím tohoto zákona v platnost spáchaných, zda čl. II. uvoz. zákona k trestnímu řádu vyslovuje zásadu pro celý obor trestního řízení platnou, či jen na trestní řád samotný použitelnou. Dle toho jest zřejmo, že tento případ nebyl vůbec případem, upraveným v Šu 261 tr. ř. a spadajícím pod výjimku tohoto Šu, a že naň bylo proto, ježto § 219 tr. ř. jiné výjimky nepřipouští, použití všeobecné zásady tohoto Šu. Je-li tomu tak, neměla býti, ježto výrok o příslušnosti sborového soudu stal se rozhodnutím o námitkách neodporovatelným (§ 219), připuštěna vůbec další diskuse otázky té stranami po zahájení hlavního přelíčení a nebyl soud vůbec oprávněn, o otázce té znovu rozhodovati.

Čís. 1475.

Obecní starosta požívá ochrany Šu 68 tr. zák. i tehdy, vykonává-li sám obecní policii.

(Rozh. ze dne 1. února 1924, Kr I 309 23.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Jičíně ze dne 19. března 1923, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným zločinem veřejného násilí dle Šu 81 tr. zák. a přestupkem dle Šu 312 tr. zák.

Důvody:

Neprávem namítá zmateční stížnost s hlediska Šu 281 čís. 9 a) po případě 10 tr. ř., že jest právně mylným názor nalézacího soudu, že obecní starosta byl ve výkonu svého úřadu a že tedy byl pod ochranou Šu 81 tr. zák., když šel k lípě, by učinil pořádek a chránil usnesení obecního zastupitelstva, jelikož prý ustanovení, že součástí funkce obecního starosty jest obstarávání agendy místní policie, nelze vykládati extensivně tak, že by obecní starosta byl oprávněn ku výkonu místní